

VHF (Visiteret HF)

Et springbræt til livet

Forord

Mariagerfjord Gymnasium har i mere end 10 år udbudt et HF-forløb til unge med visse vanskeligheder ved navn VHF. Det har været en stor succes for de unge. De er blevet klædt på til at komme videre i deres liv. Hvad enten det er som studerende på en videregående uddannelse, eller det har været i deres praktiske liv som medarbejdere med en HF-eksamen i tasken. Der er grund til uden forbehold at glæde sig over succesen på de unges vegne. Derfor denne udgivelse, hvor gymnasiet gør status, og nogle af de unge fortæller om deres udbytte af forløbet.

Også samfundet bør deltage i hyldesten, fordi det ubetinget er en god ting, at unge med udfordringer får mulighed for at klare sig godt i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet. Faktisk har vi at gøre med et stadigt større problem, idet en udbredt strømning tyder på, at mange unge skal støttes til at finde deres plads i et samfund, som vi i øvrigt ved meget lidt om, hvor det er på vej hen.

I starten fik VHF en udbredt fondsstøtte. Det Obelske Familiefond bidrog, Den A.P. Møllerske

Støttefond ligeledes, ligesom Region Nordjylland har bidraget. Selvfølgelig måtte det få en ende for et par år siden. Alle bidragsydere skal have en stor tak for, at de stillede op. Siden den midlertidige fondsstøtte har Mariagerfjord Gymnasium forsøgt at påvirke folketingspolitikere til at støtte uddannelsen, helst permanentgøre den. Desværre uden held. Vi har derfor måttet tage af egen kasse for at finansiere forløbet. Tiden må være inde til, at politikerne støtter et sådant entydigt fornuftigt forløb. Det har Mariagerfjord Kommune for længst indset. Også mange tak for det.

Der er stor grund til med denne skrivelse at fejre, at det er lykkedes at oprette og udbyde den særlige VHF-uddannelse. Ikke mindst for de unge elever. Dét vil gymnasiet fortsætte med, ligesom vi vil fortsætte med at påvirke relevante aktører for en varig finansiering.

Morten Lassen

Bestyrelsesformand v. Mariagerfjord Gymnasium

“Vi oplevede kun smil og stor taknemlighed fra de forældre, der kom og afleverede deres unge.”

Karen Inge Taasti, VHF-koordinator

Sådan startede det

I marts 2010 blev der holdt et bestyrelsesmøde på Mariagerfjord Gymnasium, der skulle vise sig at blive skelsættende. Igennem længere tid havde gymnasiet oplevet et stigende antal unge med psykiske diagnoser, der havde svært ved at indgå i en almindelig STX- eller HF-klasse. Bestyrelsen drøftede derfor muligheden for at oprette en særlig HF-klasse for sårbare unge.

I løbet af det næste års tid begyndte et nyt uddannelsesstilbud at tage form i et tæt samarbejde mellem Mariagerfjord Gymnasium, VUC Nordjylland og Mariagerfjord Kommune. Uddannelsen blev tilrettelagt som HF-enkeltfag over tre år og indeholdt de samme fag som en almindelig HF-eksamen. Navnet blev VHF (Visiteret HF), og i 2012 var gymnasiet klar til at tage imod de første elever.

- Jeg kan stadig huske den første skoledag i 2012. Vi var meget spændte og selvfølgelig også bekymrede for, om vi havde husket at tage højde for de ting, som man bør tage højde for. Gjorde vi det nu godt nok? Kunne vi rumme og favne de nye elever? Og ville lærerne trives i den nye opgave? Men vi oplevede kun smil og stor taknemlighed fra de forældre, der kom og afleverede deres unge, fortæller Karen Inge Taasti, der blev gymnasiets nye VHF-koordinator.

På gymnasiet stod et helt nyt klasselokale klart med enkeltmandsborde, personlige skabe og tilbagetrækningsrum, og lærerne havde fået efteruddannelse af Autismecenter Nord-Bo. Dermed var de klædt på til at tackle elevernes forskellige diagnoser og imødekomme deres behov for ro, struktur og forudsigelighed.

En klasse med blandede diagnoser

Lige siden VHF-uddannelsens start har visitationen fokuseret på støttebehovet frem for hvilke diagnoser, der står i udredningspapiret. Det betyder, at klassen består af en bred gruppe af unge med forskellige psykiske diagnoser som fx ADHD, ADD, Asperger, angst og GUA.

- Det kan selvfølgelig give nogle pædagogiske og didaktiske udfordringer, når vi samler de forskellige diagnoser i samme klasse, men de kan overvindes. Langt henad vejen har VHF-eleverne de samme behov for ro, struktur, overblik og for indimellem at kunne trække sig. Desuden oplever vi, at de forskellige diagnoser skaber en stor rummelighed blandt eleverne og forståelse af, at andre også har vanskeligheder, og at det er muligt at overvinde dem, forklarer Karen Inge Taasti.

I 2012 startede otte VHF-elever, mens 18 nye elever startede på VHF i 2024. Klasserne er blevet større, og det handler ikke kun om økonomi, men også om et stigende behov, fortæller gymnasiets VHF-koordinator:

- Gruppen af unge har forandret sig, og der er kommet et større fokus på mistrivsel og diagnoser. Førhen ville de måske forsøge at starte i HF eller STX og så efter to-tre måneder erkende, at de ikke magtede det. I dag bliver flere unge udredt og kan starte på VHF.

Helt fantastisk

Da gymnasiet åbnede dørene for VHF-uddannelsen, blev de første elever skærmet fra de andre gymnasieelever. De havde forskudt mødetid og forskudte pauser, og det var nærmest en specialklasse, der ikke skulle indgå i gymnasiets øvrige liv og frivillige tilbud. I dag har gymnasiet vendt tilgangen fuldstændigt på hovedet. Som udgangspunkt er VHF-eleverne med til alt, der foregår på gymnasiet – fx fællestimer, idrætsdag og fester – og så må de selv sige fra, hvis de ikke vil deltage.

- Jeg tror, det skyldes, at vi ikke er så berøringsangste mere. Vi ved godt, at eleverne indimellem falder og slår sig, og der er dage, hvor tingene er svære, og de går grædende hjem. Men vi har fået så meget erfaring nu, at vi ved, at vi er i stand til at hjælpe dem og rejse dem op igen. Så derfor er vi ikke så bekymrede for at presse dem en lille smule, siger Karen Inge Taasti.

I løbet af gymnasietiden bliver VHF-eleverne gradvist integreret i gymnasiets faglige og sociale fællesskab. Og det er noget, der gør stort indtryk, når

“Når man ser, hvor skrøbelige, usikre og introverte eleverne er i starten, og så oplever, hvordan de stille og roligt vokser og udvikler sig – det er jo helt fantastisk!”

Karen Inge Taasti, VHF-koordinator

man følger dem tæt fra første skoledag, til de får studenterhuen på hovedet. Eleverne kryber ind under huden, fortæller hun:

- Alle på gymnasiet, der arbejder med VHF-eleverne, får en tæt relation til eleverne, fordi de viser os tillid og sårbarhed. Når man ser, hvor skrøbelige, usikre og introverte eleverne er i starten, og så oplever, hvordan de stille og roligt vokser og udvikler sig – det er jo helt fantastisk! At være vidne til den udvikling og gøre en forskel.

Glade VHF-studenter

Fra den første student i 2015 frem til 2024.

Zander Prip Frank, VHF-elev

Min historie: Zander

Mandag d. 8. august 2022 havde jeg første skoledag på Mariagerfjord Gymnasium. Jeg kom fra 10. klasse og var klar til at starte på STX og gymnasielivet. Troede jeg.

I løbet af 1.g blev det dog klart, at det slet ikke var noget for mig. Der var så mange lektier og opgaver, og alt for meget uro og støj i klassen. Jeg begyndte at komme bagud med afleveringerne – ikke fordi jeg ikke gad lave dem, jeg var bare så skidetræt, når jeg kom hjem fra skole. Mit hoved var stresset, og jeg havde intet overskud. Til sidst endte jeg med at være derhjemme og nærmest bare sove dagene væk.

Men der var en grund til, at jeg havde det sådan. Dét fandt jeg ud af i foråret 2023, hvor jeg fik diagnoserne ADHD og Asperger. På en eller anden måde vidste jeg godt, at jeg havde diagnoserne, inden jeg fik dem. I folkeskolen var der tegn på, at der var et eller andet, men jeg kunne fint følge med, så derfor var der ingen grund til at blive udredt. Fx havde jeg

en særlig aftale med min dansklærer om, at mens mine klassekammerater skulle skrive halvanden side, kunne jeg nøjes med at skrive en halv side. Ikke fordi jeg er ordblind eller dårlig til at skrive, men fordi jeg har så svært ved at fokusere.

Da jeg fik diagnoserne bekræftet af min læge, var det dejligt, fordi jeg endelig kunne få den hjælp og støtte, jeg havde brug for. Det betød, at jeg kunne starte på VHF.

Så fredag d. 11. august 2023 havde jeg første skoledag på Mariagerfjord Gymnasium igen. Denne gang startede jeg på VHF sammen med 17 andre elever, og det var en helt anden oplevelse. Ikke kun fordi jeg nu kendte gymnasiet og mange af lærerne, men også fordi, at det var en stille og rolig start. Der var ikke så meget pres på, ikke så meget støj, og jeg blev ikke overstimuleret.

Jeg kan huske, at vi skulle stille os i en rundkreds og fortælle om vores diagnoser, og det gav os en

god forståelse for hinanden. Alle i klassen har udfordringer – dét ved vi – og derfor tager vi hensyn til hinanden. Hvis jeg fx har en dårlig dag, kan mine klassekammerater i VHF mærke det med det samme. Nogle har måske de samme diagnoser og forstår, at man enten har brug for en snak eller lidt ekstra plads. Både eleverne og lærerne er så dejligt forstående, og der er altid støtte i klassen. Hvis man fx ikke lige har overskud til at lave en opgave, kan man godt få lidt ekstra tid, og hvis man har en dårlig dag, har vi et tilbagetrækningsrum, hvor man kan sidde og køle lidt ned.

VHF er min mulighed for at få en studentereksamen. Der findes selvfølgelig autisめklasser (ASF-klasser), men med mine diagnoser er det ikke en mulighed. Og det er jo helt skørt; unge med fx ADHD eller andre diagnoser har jo også brug for hjælp og støtte til at gennemføre en studentereksamen.

Kan I så ikke bare gå i en ”normal” gymnasieklasse med ekstra støtte, tænker du måske? Svaret er nej. Jeg tror, de færreste VHF-elever ville overleve i en almindelig klasse med 28 elever, lektier, afleveringer, stress, uro og larm. Jeg kunne i hvert fald ikke! Da jeg gik i en STX-klasse, fik jeg ekstra støtte og mulighed for at tage uddannelsen over fire år, fordi jeg var så stresset og udmattet. Alligevel var alting meget overvældende, og til sidst kunne jeg ikke mere.

I dag er jeg færdig med det første år på VHF, og jeg har to år tilbage. Jeg ved ikke helt endnu, hvad jeg vil efter gymnasiet – jeg ved bare, at jeg gerne vil have de samme muligheder som andre unge. Det er dét, VHF kan give mig, og derfor synes jeg, det er en vigtig ungdomsuddannelse.

“VHF er min mulighed for at få en studentereksamen.”

Zander Prip Frank, VHF-elev

VHF anno 2024

VHF har i dag fundet en velfungerende form, hvor eleverne trives både fagligt og socialt. Klassen har en størrelse på maks. 18 elever, der har deres eget klasselokale med faste pladser ved enkeltmandsborde, personlige skabe og et tilbagetrækningsrum. I undervisningen bliver der lagt vægt på ro, overskuelighed og en struktureret pædagogik.

Fag på skemaet

VHF-eleverne har en fagpakke, der består af Samfundsfag (B) og et fag på C-niveau som fx Psykologi, der er et populært valg. Ellers har VHF-eleverne præcis de samme fag som "almindelige" HF-elever. VHF-eleverne har desuden mulighed for at vælge den udvidede fagpakke, der består af et fag på A-niveau og et fag på B-niveau. Den udvidede fagpakke henvender sig især til elever med ambitioner om at læse videre på universitetet.

De obligatoriske fag afvikles i VHF-klassen, mens valgfagsundervisningen foregår sammen med gymnasiets øvrige elever.

En naturlig del af gymnasiet

I dag indgår VHF-klasserne på normal vis i gymnasiets helhed, og eleverne har mulighed for at deltage i skolens fællesarrangementer, frivillige tilbud og sociale liv.

På den måde har VHF-eleverne fundet en naturlig plads i gymnasiets store fællesskab, hvor der bliver taget hensyn, så alle kan være med. Fx kan VHF-eleverne være med til gymnasiefesterne – og de har mulighed for at trække sig tilbage i et afsides lokale, hvis de har brug for ro.

VHF-klasserne er også med til den årlige idrætsdag, hvor mange deltager i aktiviteten med at gå en runde omkring gymnasiet. Dét har i flere år indbragt VHF-eleverne så mange point, at de har vundet en præmie.

Brian Saugberg, VHF-lærer

En VHF-lærers beretning

Det første, der i grunden falder mig ind, når jeg tænker på VHF, er, hvordan mange første skoledag møder op som lidt forknytte mus, mens når de efter sidste skoledag efter tre år træder ud i solen som legesyge sommerfugle og regnbuefarvede balloner. Ofte sker der en næsten mirakuløs udvikling igennem de tre år.

Jeg oplever, at mange af VHF-eleverne har haft en vanskelig folkeskoletid. Det er derfor et parameter, jeg som underviser er meget optaget af. Her er det, at VHF-tilbuddet kan noget særligt her på skolen. Her er orden og ro. Ingen ser skævt, og der er tolerance for den enkeltes udfordringer. Det gælder både indenfor og udenfor selve klasseværelset. VHF-klasserne er en integreret del af gymnasiet, og de andre elever ved, at det er en del af skolens kultur med mangfoldighed og fællesskab. Jeg har efterhånden i mange år været tilknyttet VHF-

linjen. Det sjove er, at man faktisk bliver en bedre lærer i de andre klasser, fordi man i højere grad er opmærksom på, at de fleste elever – diagnoser eller ej – har brug for struktur og overblik. En del VHF-elever har som bekendt deres at slås med. Det er blandt andet grunden til, at jeg anser mine fag som væsentlige. Mine fag, dansk og historie, handler jo dybest set om mennesker, om at forstå og forklare menneskelige handlinger. De indeholder tilværelsestolkninger, som VHF-eleverne kan spejle sig i og spille mur op ad.

Overordnet set er jeg optaget af at møde mine VHF-elever som mennesker og ikke bare diagnoser. Med andre ord skal diagnoserne ikke fylde for meget. Jeg møder dem med åbent hjerte. Sommetider er det imidlertid godt med en specifik indsigt i deres diagnoser. I den forbindelse har vi undervisere den fordel, at skolen har tilknyttet to socialpædagoger

“Jeg er optaget af at møde mine VHF-elever som mennesker og ikke bare diagnoser.”

Brian Saugberg, VHF-lærer

med dyb indsigt i diagnoserne, så der henter jeg sommetider assistance.

En anden ting, jeg ser, er behovet for lidt større forældrekontakt, selvom eleverne er over 18 år. Som forældre til en ung med diagnose er behovet i reglen større end i de almindelige klasser. Det er således en anden positiv ting ved VHF.

Til trods for skrøbelighed hos dele af elevgruppen bliver der ikke gået på kompromis med det faglige niveau. De skal lære det samme som alle andre elever. Dertil kommer, at nogle elever oplever

indholdet fx i fagene dansk og historie som barsk; det er jo ofte nogle alvorlige temaer, der er i spil. Her er en generel forskel til andre linjer. Her bruger jeg meget tid på at forberede eleverne på, hvad teksterne indeholder. De skånes altså ikke, men lærer at håndtere svære følelser. Vores elever skal trods alt ud på den anden side som livsduelige og relativt robuste unge mennesker. ■

Asger Lindegaard Andreassen, VHF-student 2023

Min historie: Asger

Hvis jeg skal opsummere med én sætning, hvad VHF har betydet for mig, vil jeg sige, at det har ændret hele mit liv. Derimod kræver det lidt flere ord at beskrive, hvordan uddannelsen har påvirket min selvforståelse, mit selvværd og syn på omverden.

Jeg var kun tre-fire år gammel, da jeg fik min diagnose. Mine forældre kunne godt se, at der var et eller andet, for jeg havde nogle meget tydelige interesser, og jeg kunne slet ikke styre min tourettes. Jeg var forfærdelig at have med ude og handle.

I børnehaven havde jeg brug for alenetid sammen med pædagogerne, og da jeg senere skulle i skole, var jeg heldig at få en plads i K-klassen på Arden Skole (et specialundervisningstilbud for børn med autismespektrumsforstyrrelser). Det var et fantastisk sted med plads til, at jeg kunne udvikle mig i mit eget tempo. Men omkring 7.-8. klasse fik jeg et mentalt sammenbrud og kunne ikke længere være i klasselokalet med de andre. Jeg måtte sidde i et musiklokale i næsten to år og modtog stort set in-

gen undervisning – det eneste gode, der kom ud af det, var, at jeg lærte at spille klaver. Af den grund tog jeg en 10. klasse, før jeg kunne starte på VHF på Mariagerfjord Gymnasium.

Det var en stor omvæltning at komme på gymnasiet, og efter kun tre dage ringede jeg til en af mine gamle pædagoger og sagde: "Det her går ikke. Der er alt for mange mennesker, og jeg kender ingen. Du må få mig væk herfra"! Vi aftalte at mødes og drikke en kop kaffe, og aftalen blev, at jeg lige skulle give det en uge mere, og ellers måtte jeg ringe igen. Så jeg gav det en uge mere – og jeg ringede aldrig tilbage.

For langsomt begyndte jeg at finde en tryghed i VHF. En af de første dage stillede jeg mig op i klassen og fortalte, at min tourettes indimellem går helt amok. At jeg turde dele dét, skyldtes udelukkende, at folk var så flinke ved hinanden, og der var en respektfuld ro i klassen. Da jeg først havde åbnet op omkring det, kunne jeg bedre være mig selv i klas-

"VHF-klassen blev min trygge base på gymnasiet, og det betød, at jeg fik mod på at udfordre mig selv på nye områder."

Asger Lindegaard Andreassen, VHF-student 2023

sen og slappe af. På den måde blev VHF-klassen min trygge base på gymnasiet, og det betød, at jeg fik mod på at udfordre mig selv på nye områder.

Det skete selvfølgelig ikke fra den ene dag til den anden. Det første år kunne jeg fx ikke engang købe mad i kantinen, men langsomt begyndte jeg at bevæge mig ud af klassen. Jeg involverede mig i elevrådet, medvirkede i musicalen og dansede lanciers til gallafesten det sidste år. Dét havde jeg aldrig drømt om, at jeg ville gøre, da jeg startede på gymnasiet.

Jeg havde altid troet, at jeg med min diagnose ikke havde behov for at have et socialt liv. Men i løbet af gymnasietiden indså jeg, at jeg grundlæggende har en enorm glæde af at være sammen med andre mennesker. Min diagnose betyder intet i den sammenhæng, ud over at jeg er nødt til at tænke på, hvordan jeg fordeler min energi.

Til dimissionen var jeg med til at holde studenternes tale, og det var et stort øjeblik. Det var svært at skulle tale til så stor en forsamling af studenter, forældre, bedsteforældre og lærere, men det var virkelig en fed oplevelse. Det føltes betydningsfuldt og var en fin måde at sætte punktum for mit forløb. Jeg kunne klappe mig selv på skulderen og tænke, at jeg virkelig havde fået dét ud af det, som jeg skulle OG mere til. At jeg havde fået opbygget et menneske, som kunne kigge sig i spejlet hver morgen og sige til sig selv: "Godt gået! Nu tager vi en god dag mere".

Søren Urup, rektor v. Mariagerfjord Gymnasium

Der er brug for VHF mere end nogensinde før!

Det er nu mere end 10 siden, at de første VHF-elever startede på Mariagerfjord Gymnasium. Lige fra starten var uddannelsen en kæmpe succes med høje gennemførselsprocenter, karaktergennemsnit og overgang til videregående uddannelse eller beskæftigelse. Siden 2012 har vi uddannet en masse unge, hvoraf størstedelen i dag er under uddannelse eller i beskæftigelse. Unge, der har flere afbrudte uddannelsesforløb bag sig, og for hvem VHF var den sidste mulighed for en ungdomsudannelse.

I 2015 blev VHF-uddannelsen evalueret af Danmarks Evalueringsinstitut (EVA), der blandt andet konkluderede, at ”den 3-årig HF-klasse (VHF-lassen) har givet unge med forskellige diagnoser en gymnasial uddannelse, de ellers ikke ville have

fået. VHF imødekommer således en gruppe unge, der ellers oplever at falde mellem to stole, når det handler om mulighederne for at få en ungdomsudannelse”.

På den baggrund vil jeg ikke tøve med at kalde VHF for den største ungdomsudannelses-succes i mange år – men også den mest oversete! For på trods af succesen og de flotte resultater, er der også en bagside af historien. Først i 2021 blev VHF som en 3-årig HF-uddannelse lovliggjort, og her 12 år efter starten er det stadig ikke lykkedes at finde en løsning på VHF’s akilleshæl: Økonomien. Det almindelige HF-taxameter er ikke tilstrækkeligt til at drive VHF-klasserne. Lige nu har vi et årligt underskud pr. VHF-klasse på ca. 400.000 kr. pr. klasse svarende til et underskud på ca. 1,2 mio. kr.

Vi har gennem årene forsøgt at gøre politikerne opmærksomme på problemet: Vi har holdt møder, skrevet breve og kronikker, haft foretræde for folketingsudvalg, haft besøg, o.s.v., o.s.v., men alt sammen uden held. Bevares vi har fået mange skulderklap og pæne ord med på vejen. Men når det kom til viljen til at finde en økonomisk bæredygtig løsning, er de gode intentioner sluppet op.

En god investering

VHF er her stadig, men der er fortsat ingen plan eller økonomisk løsning på problemerne. Vi taler til og med om et begrænset beløb for at sikre en bæredygtig økonomi på VHF, og selvom det bliver dyrere end den almindelige 2-årige HF, vil det være en samfundsøkonomisk god investering.

I 2021 udgav Det Centrale Handicapråd rapporten ”Samfundsøkonomiske gevinster ved højnet uddannelsesniveau hos personer med psykiske handicaps”. Rapporten viste, at hvis man fx løftede 10 % af gruppen af unge med psykiske og kognitive lidelser et enkelt uddannelsesniveau op, ville det give en samfundsøkonomisk gevinst på næsten 13 mia. kr. Og det kan såre undre, at der ikke er en større politisk vilje til at finde en permanent og økonomisk bæredygtig løsning i en tid, hvor der er mere brug for VHF end nogensinde før. I 2021 udgav Reformkommissionen publikationen ”Erkendt, forsøgt løst, uløst”, der tegner et billede af centrale udfordringer for vores velfærdssamfund, som tidligere er forsøgt løst, men uden held. Den første udfordring, som rapporten nævner, er ”Unge med et uforløst potentiale”: Ca. 47.000 unge i alderen 15-24 år er uden uddannelse eller beskæftigelse, og en stor del af denne gruppe er unge med diagnoser. Det er med Reformkommissionens formand Nina Smiths ord: ”En af de allerstørste udfordringer for det danske samfund”.

Unge med diagnoser fortjener bedre

“Det er efterhånden ret håndfast dokumenteret, hvad vi på Mariagerfjord Gymnasium har vist i mange år: At særligt tilrettelagte klasser som VHF virker, og at der er et stort behov for dem.”

Søren Urup, rektor v. Mariagerfjord Gymnasium

Ved folketingsvalget i 2022 ramte problemet med de mange unge uden uddannelse eller job den politiske dagsorden, og i forbindelse med den efterfølgende regeringsdannelse blev det skrevet ind i regeringsgrundlaget som et problem, regeringen ville løse – men indtil videre har man ikke set nogen initiativer på området. Og der er intet, der tyder på, at problemerne forsvinder eller bliver mindre. I 2021 udgav KL analysenotatet ”Ungdomsuddannelser blandt unge med psykiatriske diagnoser”. Iflg. notatet havde 12 % af alle Danmarks 9.-klasse-elever i skoleåret 2019-20 en diagnose – et tal som har været stigende over tid. Af notatet fremgår det ligeledes, at for den del af elever i 9. klasse med en diagnose i skoleåret 2013-14, var det blot 40 %, der havde gennemført en ungdomsuddannelse.

I 2020 bad Børne- og Undervisningsministeriet EVA om at evaluere ASF-klasserne samt andre særligt tilrettelagte klasser på det gymnasiale område herunder det 3-årige HF og VHF. Evalueringsrapporten kom i 2021 og viste, at eleverne flytter sig rent fagligt, at de særlige tilrettelagte klasser har højere karaktergennemsnit end ordinære klasser, at eleverne trives, og at de udover at flytte sig rent fagligt gennemgår en stor personlig og social udvikling. Evalueringen fastslog også, at de særligt tilrettelagte klasser har en positiv effekt på gennemførelse og på overgang til videregående uddannelse.

Endelig konkluderede rapporten, at der er en stor efterspørgsel og behov for de særligt tilrettelagte klasser – især på Fyn og i Jylland.

Behovet er stort

Det er således efterhånden ret håndfast dokumenteret, hvad vi på Mariagerfjord Gymnasium har vist i mange år: At særligt tilrettelagte klasser som VHF virker, og at der er et stort behov for dem. Unge, der ellers ikke ville have fået en gymnasial uddannelse, får muligheden med VHF og de andre særligt tilrettelagte klasser. De udvikler sig fagligt og klarer sig godt. De vokser som mennesker og bliver en del af et fællesskab. Og når de er færdige med VHF, videreuddanner de sig eller kommer i beskæftigelse. VHF er med andre ord med til at løse et samfundsmæssigt vigtigt problem, hvor unge med diagnoser løftes fra et liv i periferien af arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet til et liv med uddannelse og job. Fra et liv på overførselsindkomst til selvforsørgelse og bidragsyder til fællesskabet. Men vigtigst af alt er de særligt tilrettelagte gymnasiale uddannelser som VHF med til at give unge med diagnoser en mulighed for at realisere deres drømme om uddannelse og job ligesom alle andre unge.

Vi er et af verdens rigeste lande, der bryster os af vores fintmaskede velfærdssystem, som skaber lige muligheder for alle. Bare ikke for unge med

I oktober 2018 havde gymnasiet foretræde for Folketingets Sundhedsudvalg. På billedet ses fra venstre: Jette Engelbreth (daværende rektor), Karen Inge Taasti (VHF-koordinator), Trine Østergaard (VHF-student 2016) og Peter Møller Rasmussen (daværende direktør for Børn og Familie i Mariagerfjord Kommune).

diagnoser. De er afhængige af, at gymnasier som vores udbyder særligt tilrettelagte gymnasiale uddannelser som VHF, fordi vi synes, det er vigtigt. Det kan vi som samfund ikke være bekendt. Og der er en løsning. Sammen med Danske Gymnasier og en række andre gymnasier, der udbyder særligt tilrettelagte klasser, har vi udarbejdet en model for en bæredygtig økonomi for VHF og de øvrige særligt tilrettelagte klasser i form af et tillægstaxameter på 45.000 kr. fordelt på tre år. Det er et begrænset beløb, men vil betyde, at VHF og de andre særligt tilrettelagte klasser vil hvile i sig selv økonomisk.

Som nævnt indledningsvist er VHF den største ungdomsuddannelsessucces i mange år, men også

den mest ukendte. I en kronik i Jyllandsposten d. 19/7 2022 udtalte Cathrine Nymann Sørensen, der er VHF-student fra 2018: ”Jeg vil ønske, at man begyndte at se potentialet og mulighederne i de sårbare unge i stedet for at fokusere på deres diagnoser. Se mulighederne frem for begrænsningerne”. Skulle vi ikke med Cathrines ord vælge mulighederne frem for begrænsningerne og få skabt et økonomisk bæredygtigt fundament for VHF-uddannelsen og oprettet flere klasser, så flere unge kan få gavn af uddannelsen – se muligheder frem for begrænsninger.

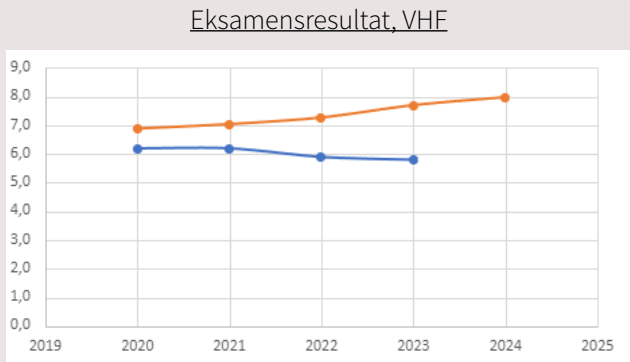
De flotte resultater

Det er efterhånden skrevet flere gange: VHF er en stor succes. Det gælder også, når man kigger på de kvalitetsindikatorer, der anvendes, når man måler kvaliteten på de danske ungdomsuddannelser. Det er indikatorer som karakterer, trivsel, gennemførsel og frafald samt overgang til videregående uddannelse og beskæftigelse.

Resultaterne er flotte! Men vigtigst af alt realiserer VHF-eleverne deres drømme og håb om uddannelse og job ligesom andre unge. Og dét er det bedste og flotteste resultat af dem alle.

Eksamenskarakterer

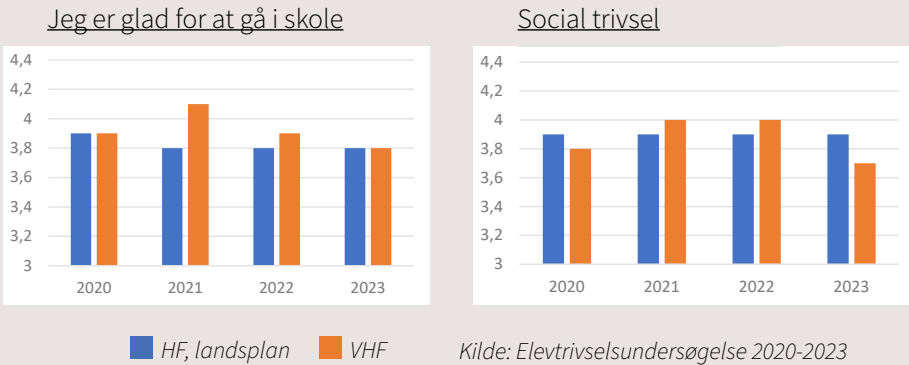
Tabellen nedenfor viser VHF-elevernes eksamensgennemsnit sammenlignet med landsgennemsnittet for HF-uddannelsen i perioden 2020-2024. Her kan man se, at VHF-elevernes eksamensgennemsnit i hele perioden har ligget over landsgennemsnittet, og at forskellen mellem VHF-elevernes eksamensgennemsnit og landsgennemsnittet er blevet mere markant over tid.

■ Landsgennemsnit ■ MFG Kilde: Uddannelsesstatistik 2020-2024

Trivsel

Med hensyn til VHF-elevernes trivsel med udgangspunkt i den nationale elevtrivselsundersøgelse, der hvert år måler elevernes samlede trivsel, kan man se, at VHF-eleverne ret stabilt ligger omkring landsgennemsnittet. Det samme gør sig gældende for deres sociale trivsel. Det til trods for at de fleste VHF-elever har meget blandede oplevelser med i bagagen i forhold til deres tidligere skolegang.

Gennemførsel

VHF-eleverne har også en meget høj gennemførsel. Som det fremgår af tabellen nedenfor, er der typisk blot én enkelt VHF-elev, der falder fra i løbet af de tre år, mens resten gennemfører uddannelsen.

“Jeg er klar til at tage hul på et nyt kapitel, og det havde jeg ikke været, hvis det ikke havde været for VHF. Så tror jeg, det havde været en helt anden historie.”

Sam Nikolaj Lauridsen, VHF-student 2024

Mange karriereveje

VHF har gennem årene hjulpet sårbare unge til at gennemføre en ungdomsuddannelse og komme arbejdsmarkedet et skridt nærmere.

Efter studentereksamen starter stort set alle på en erhvervskompetencegivende uddannelse, der fører dem et skridt tættere på deres drømmejob.

Her er et lille udpluk af VHF-studenternes karriereveje:

- Pædagog
- Socialrådgiver
- Folkeskolelærer
- Psykolog
- Jurist
- Antropolog
- Ingeniør
- Automatikfagtekniker
- Datamatiker
- Ejendomsadministrator

Susanne Nielsen,
direktør for Børn, Uddannelse og arbejdsmarked
Mariagerfjord Kommune

VHF er en vigtig uddannelse

I Mariagerfjord Kommune er vi fast besluttede på at støtte alle unge i deres uddannelses- og jobrejse. Vi ved, at nogle unge har brug for en ekstra hånd i ryggen, og derfor ser vi stor værdi i VHF-klasserne på Mariagerfjord Gymnasium. Disse klasser giver unge, der ikke har mulighed for at følge den lige vej mod uddannelse, mulighed for at gennemføre en gymnasial ungdomsuddannelse og udnytte deres fulde potentiale. Vi ønsker at skabe et stærkt resourcefokus på de unge og give dem kvalificeret vejledning samt tydelige lokale uddannelses- og jobmuligheder.

Som kommune har vi en vigtig opgave med at understøtte de unge i retning af uddannelse og job. Vi tilbyder individuel vejledning til alle elever og deres forældre i grundskolen. Vi har et særligt stort fokus på de unge, der har brug for mere støtte, og vi arbej-

der målrettet på at give dem de bedste muligheder for at blive en aktiv del af arbejdsmarkedet på sigt. Uden VHF-tilbuddet ville mange af disse unge risikere at ende i det offentlige system med forsørgelse og kommunale indsatser. Med VHF-klasserne får de i stedet en solid uddannelsesbaggrund, der åbner dørene til job og selvstændighed. Den værdi, det har for den enkelte unge, er det væsentligste. Samtidig er det dog også en samfundsøkonomisk god investering at have klasser som disse.

Elementerne i VHF-klasserne er inspireret af de velkendte metoder fra IPS (Individuelt Planlagt Job med Støtte). De unge får støtten dér, hvor de er, i stedet for at skulle igennem forberedende forløb forud for uddannelse. Denne tilgang bidrager til, at støtten er målrettet og effektiv, hvilket øger chancerne for, at de unge gennemfører deres ungdoms-

“Vi ser en stigning i antallet af unge, der har brug for denne type støtte, hvilket understreger vigtigheden af at opretholde VHF-tilbuddet.”

Susanne Nielsen,
direktør for Børn, Uddannelse og arbejdsmarked
Mariagerfjord Kommune

uddannelse og finder vej til arbejdsmarkedet efter en videregående uddannelse.

Vores byråd har en klar vision om at skabe et inkluderende og støttende uddannelsesmiljø, hvor alle unge har mulighed for at tage en ungdomsuddannelse. Et tilbud som VHF er et vigtigt element for, at dette kan lykkes i vores kommune, da det giver de unge den nødvendige støtte, idet de unge får mulighed for at føle sig som en vigtig del af sociale og faglige fællesskaber og dette i tæt tilknytning til fællesskaberne i det almene gymnasium. Vi ser en stigning i antallet af unge, der har brug for denne type støtte, hvilket understreger vigtigheden af at

opretholde VHF-tilbuddet. Eksempelvis er folkeskolens egne klasser målrettet børn med autisme steget med 25 % fra december 2022 til december 2023.

VHF-klasserne er designet til at give de unge de bedste betingelser for læring og udvikling. Ved at tilbyde en struktureret, støttende og inkluderende uddannelsesvej hjælper vi disse unge med at realisere deres potentiale og bidrager samtidig til et stærkere og mere inkluderende samfund. Det er et godt og nødvendigt tiltag i uddannelsesviften - både for den enkelte og for samfundet. ■

10-års jubilæum

I 2022 kunne VHF-uddannelsen fejre 10-års jubilæum, og dét blev markeret med en hyggelig reception en lørdag eftermiddag i august. Her var der både gensynsglæde og varme taler, der vidnede om, at VHF er en vigtig uddannelse for både den enkelte og for gymnasiet.

Ved receptionen greb flere tidligere elever mikrofonen for at fortælle deres historier og takke for VHF-uddannelsen. Mange havde i folkeskolen hørt, at de nok ikke skulle regne med at få en gymnasial uddannelse på grund af deres forskellige udfordringer. Men de betænkeligheder blev gjort til skamme, da de startede på VHF. Her oplevede de for første gang at blive lyttet til og taget alvorligt, og dét havde hjulpet dem til at genfinde troen på sig selv.

- VHF er en af de største uddannelsespolitiske succeser igennem de sidste mange år. Uddannelsen har haft stor betydning både for den enkelte og for hele gymnasiet. I har lært os at se igennem diagnoser og fokusere på potentialet. Se mulighederne frem for begrænsningerne, lød det fra rektor Søren Urup, der også gik på talerstolen. ■

Ved jubilæet gik flere tidligere elever på talerstolen for at hylde det særlige uddannelsesstilbud. En af dem var Simone Nana, der overrakte et maleri til gymnasiet. Maleriet hænger i dag på gangen ved VHF-lokalerne.

Alle bør have mulighed for en uddannelse

Alle unge bør have mulighed for at uddanne sig, da uddannelse er en primær forudsætning for at skabe sig et godt liv med god adgang til arbejdsmarkedet.

En uddannelse kræver, ud over faglige kompetencer, blandt andet, at man kan skabe struktur, overblik, holde fokus og overholde deadlines. Det kan være vanskeligt for elever med kognitive udfordringer såsom ADHD, ASF eller lign. Derfor skal de støttes i dette.

Et andet vigtigt aspekt ved at gå på en ungdomsuddannelse er at kunne indgå i samarbejde, løse potentielle konflikter sammen med andre og generelt udvikle sociale kompetencer. Også disse egenskaber kan være udfordrende for unge med ADHD, ASF og lignende vanskeligheder, så her skal de også møde forståelse og have de rette rammer.

Derfor er uddannelsesstilbud som Mariagerfjord Gymnasiums VHF-klasser enormt vigtige – for de giver de unge de rigtige rammer.

Mariagerfjord Gymnasium sørger for, at elever får de rigtige rammer for at kunne arbejde med de udfordringer, som deres kognitive funktionsnedsættelse giver.

Det er et studiemiljø, hvor der er plads til dem, som møder udfordringer i livet og med uddannelsessys-

temet. Mariagerfjord Gymnasium har skabt en 3-årig HF, hvor der ikke kun tages hånd om elever med ASF, men også om elever med andre udfordringer som fx ADHD og angst – og det er sådanne uddannelsesforløb og læringsmiljøer, vi har brug for langt flere af i Danmark.

Så fra ADHD-foreningen skal der lyde et stort tillykke til Mariagerfjord Gymnasium med jubilæet. Flot arbejde – og bliv endelig ved. Jeres arbejde betyder alt for unge med ADHD og lign. vanskeligheder.

I ADHD-foreningen arbejder vi for, at flere ungdomsuddannelser tør tage springet og arbejde på et tilbud til unge med ADHD og lign. vanskeligheder. Men uddannelsesstederne skal ikke stå alene. Der skal være ressourcer til dette arbejde og politisk fokus på, at det de gør, er vigtigt. Vigtigt ikke blot for den enkelte elev med ADHD, ASF eller lign., men vigtigt for hele samfundet. Vi bliver alle rigere af, at unge med kognitive udfordringer kan tage en ungdomsuddannelse. ■

ADHD
ADHD-foreningen

Det er ok at være anderledes!

Simone Nana gik på VHF fra 2015 til 2018. Gymnasietiden har haft en enorm stor betydning for hende, og derfor har hun doneret tre personlige værker til gymnasiet.

Malerierne bærer den fælles titel "En dag på VHF og efter", og Simone Nana forklarer, at der ligger en masse tanker bag hvert eneste penselstrøg:

- Det er billeder på mine oplevelser og vennernes fortællinger om, hvordan det er at leve med en diagnose, og hvordan gymnasiet og VHF rummer de forskellige behov. På VHF er der forståelse, ro og plads til, at man kan være sig selv samtidig med, at man er en del af et fællesskab. Det har haft en kæmpestor betydning for mig, og dét kommer alt sammen til udtryk i mine malerier.

Simone Nana ønsker, at malerierne sælges til fordel for gymnasiets støtteforening, øremærket de nuværende VHF-elever. Hvad det præcist ender med, vil hun overlade til gymnasiet at finde ud af, men det skal være noget, VHF-eleverne bliver glade for.

Se flere værker af Simone Nana på hendes Facebookside, hvor hun optræder under kunstnernavnet Art By Horse. ►

VHF-koordinator Karen Inge Taasti, rektor Søren Urup og tidligere VHF-lærer Anne Yde tager imod værkerne af Simone Nana.

"Kaos og kreation"

Simone Nana har ADHD og udviklingsforstyrrelse af specifikke færdigheder (under autisme spektrum). I løbet af gymnasietiden indså hun, at man ikke kan ændre på sine diagnoser, men på måden man lever med dem. Så hun har lært at leve med sine psykiske udfordringer, også selvom det ikke altid er helt nemt. Dét viser hun med værket "Kaos og kreation".

- Det er et billede af, hvordan det ser ud inde i mit hoved. Hvordan det er at leve med ADHD. Det er et konstant tankemylder, ofte uden en rød tråd. Derfor har jeg malet puslespilsbrikkerne i flere farver; de er umulige at sætte sammen, fordi de tilhører forskellige puslespil. Det er kaotisk, men det er sådan, jeg er, forklarer hun og fortsætter:

- På mine dårlige dage kan jeg blive modløs og opgivende af at finde rundt i mit hoved. På de gode dage giver det en masse inspiration og gode idéer, som jeg ofte formår at føre ud i virkeligheden. Jeg kan slet ikke lade være med at starte på et nyt maleri, når først idéen er opstået.

"Evighed i bevægelse"

Værket består af to adskilte malerier, der danner et sammenhængende motiv. Simone Nana fortæller, at det er et billede på, hvordan VHF-elever formår at skabe et fællesskab med plads til, at man kan være sig selv med sine styrker og svagheder:

- På VHF oplevede jeg rummelighed, accept og plads til forskellighed. Det var ok at være anderledes og leve lidt i sin egen verden, så længe man var et ordentligt menneske. Alle havde lov til at være der og til at sige sin mening, når bare det skete på en respektfuld måde. Og måske viste det sig, at dét man kom med, faktisk kunne bruges til noget... Dét lærte jeg på VHF, og det er værdier, jeg har taget med mig fra gymnasiet.

”Grand Autismo”

Et særligt kendetegn ved VHF-uddannelsen er, at den rummer flere forskellige diagnoser i den samme klasse. For Simone Nana betød det, at hun ikke kun blev klogere på sig selv, men også fik forståelse for andre diagnoser som fx autisme. Hun beskriver autisterne som meget handlingsorienterede og målrettede personer med en specifik viden og interesse, blandt andet indenfor det tekniske område. Dét illustrerer hun i værket ”Grand Autismo”:

- Jeg spurgte mine gamle klassekammerater om stikord til et maleri om autisme. En skrev tilbage: ”Tegn en hest med en rumraket på ryggen”. Det er en indforstået joke fra gymnasietiden, hvor det var et billede på mig (mellemnavn ”Hestbak”, red.) med mit barnlige univers og ADHD. Autister har mange indforståede jokes og lever lidt i deres egen verden. De foretrækker små fællesskaber, og så er de super flinke og meget loyale; hvis man først er blevet ven med en autist, er de svære at slippe af med igen, siger hun med et smil.

Sælges som plakat

”Grand Autismo” sælges som plakat i et begrænset antal. Efter Simone Nanas ønske går overskuddet til gymnasiets støtteforening, øremærket de nuværende VHF-elever.

Pris: 150 kr.

Skriv til kontor@mf-gym.dk for mere information.

Kontakt

Mariagerfjord Gymnasium
Amerikavej 5, 9500 Hobro
Tlf. 98 52 08 55
Mail mf@mf-gym.dk

Rektor Søren Urup
Tlf.: 28 72 32 88
Mail soeu@mf-gym.dk

Udgivet af Mariagerfjord Gymnasium 2024